

Lescha da vischnancas dal chantun Grischun (LV)

Dals [Data]

Relaschs tangads da questa fatschenta (numers dal DG)

Nov:	175.050
Midà:	130.100 720.200
Aboli:	175.050

Il cussegl grond dal chantun Grischun,

sa basond sin l'art. 31 al. 1 da la constituziun chantunala,
sunter avair gi' invista da la missiva da la regenza dals ...,

concluda:

I.

1. Disposiziuns generalas

Art. 1   Champ d'applicaziun e da regulaziun

¹ Questa lescha vala per las vischnancas politicas. Per las vischnancas burgaisas, per las regions e per las corporaziuns da vischnancas vala ella conform al senn, uschenavant che la lescha na dispona expressivamain nagut auter.

² La lescha regla ils tratgs fundamentals da l'organisaziun, da l'adempliment da las incumbensas, da la collavuraziun e da la fusiun da vischnancas sco er da la surveglianza chantunala.

Art. 2   Status giuridic da las vischnancas

¹ Las vischnancas èn corporaziuns territorias da dretg public cun atgna personalitad giuridica.

Art. 3   Autonomia

¹ Las vischnancas reglan lur fatschentas independentamain en il rom dal dretg surordinà. Il dretg chantunal las conceda ina libertad d'agir uschè gronda sco pussaivel.

² En quest rom ha la vischnanca il dretg da legislaziun e d'administraziun.

Art. 4   Fracziuns

¹ La sutdivisiun dal territori communal en fracziuns serva unicamain a la designaziun geografica.

Art. 5   Legislaziun

¹ Las vischnancas reglan ils tratgs fundamentals da lur organisaziun e las cumpetenzas da lur organs en ina constituziun communal.

² Relaschs impurtants vegnan decretads en furma d'ina lescha, relaschs main impurtants en furma d'ina ordinaziun.

³ Ils relaschs vegnan publitgads uffizialmain. Las vischnancas procuran che lur relaschs vegnian actualisads en moda cunvegenta en ina collecziun generalmain accessibla.

Art. 6   Infurmaziun da la publicitad

¹ Las vischnancas infurmeschan periodicamain ed en moda adequata la publicitad davart fatschentas d'in interess general.

² En vischnancas che introduceschan il princip da trasparenza vegnan applitgadas las disposiziuns da la lescha chantunala davart il princip da trasparenza, cun resalva da regulaziuns divergentas.

Art. 7   Responsabladad

¹ La responsabladad per donns ch'ils organs communal e las ulteriuras personas ch'èn en servetsch da las vischnancas chaschunan exequind lur activitad da servetsch, sa drizza tenor la lescha davart la responsabladad dal stadi.

Art. 8   Cumpetenzas penals

¹ En cas da cuntravenziuns cunter lur relaschs pon las vischnancas smanatschar cun multa. Resalvadas restan las disposiziuns penals dal chantun e da la confederaziun.

² Multas dastgan vegnir pronunziadas mo sin basa d'ina smanatscha penala ch'è fixada expressivamain en ina lescha.

³ Las disposiziuns generalas che valan per il dretg penal chantunal vegnan applitgadas confurm al senn er per las disposiziuns penals da las vischnancas.

⁴ La procedura sa drizza tenor la lescha introductiva tar il cudesch da procedura penala svizzer.

---

2. Organisaziun

Art. 9   Chaussas generalas

¹ En il rom dal dretg surordinà pon las vischnancas s'organisar libramain.

Art. 10   Organs communal 1. chaussas generalas

¹ Las vischnancas ageschan tras lur organs.

² Ils organs obligatorics da las vischnancas èn la totalità da las persunas cun dretg da votar, la suprastanza communal e la cumissiun da gestiun. La legislaziun speziala po prevair organs supplementars.

³ Empè da la radunanza communal pon las vischnancas introducir in parlament.

⁴ En vischnancas senza parlament communal suttametta la suprastanza communal ed en vischnancas cun parlament communal il parlament a las persunas cun dretg da votar las fatschentas che duain vegnir deliberadas.

Art. 11   2. protocols a) protocollaziun ed exposiziun dals protocols

¹ Per la radunanza communal, per la suprastanza communal e per mintga ulteriura autorità communal ston vegnir fatgs protocols separads che infurmeschan almain davart ils conclus, davart ils resultats da las elecziuns sco er davart eventualas contestaziuns. Ils protocols ston vegnir suttascrits da la protocollista u dal protocollist e – suenter l'approvaziun expressiva u taciturna – da la parsura u dal parsura.

² Il protocol da la radunanza communal vegn publictà il pli tard 1 mais suenter la radunanza en la moda ch'è usitada al lieu. Resguardond las disposiziuns davart la protecciun da datas dastgan ils protocols vegnir publictgads en medias electronicas.

³ Protestas cunter il protocol ston vegnir inoltradas en scrit a la suprastanza communal entaifer il termin d'exposiziun da 30 dis. Quellas vegnan tractadas a chaschun da la proxima radunanza communal, e sin quai vegn approvà il protocol.

Art. 12   b) invista

¹ Dals protocols da la radunanza communal e dals protocols da las sesidas publicas dal parlament communal po mintga persuna cun dretg da votar prender invista.

² Cun resalva da dretg communal divergent vegni mo permiss da prender invista dals protocols da la suprastanza communal e da las ulteriuras autoritads communalas, sch'i pon vegnir fatgs valair interess degns da vegnir protegids.

³ Al dretg da prender invista poi vegnir satisfatg cun consegnar in extract dal protocol.

Art. 13   Personas cun dretg da votar

1. chaussas generalas

¹ Las personas cun dretg da votar èn l'organ suprem da la vischnanca.

² A norma da la constituziun exerciteschan ellas lur dretgs en la radunanza communal u a l'urna.

³ Il dretg da votar en chaussas communalas sa drizza tenor la constituziun chantunala e tenor la lescha davart ils dretgs politics en il chantun Grischun.

⁴ Las vischnancas pon decider sche, sut tge premissas ed en tge dimensiun ch'ellas vulan introducir il dretg da votar e d'eleger en chaussas communalas per Svizras e Svizzers a l'exteriur respectivamain per personas estras.

Art. 14   2. cumpetenzas intransmissiblas en vischnancas senza parlament communal

¹ En vischnancas senza parlament communal na dastgan las personas cun dretg da votar betg vegnir privadas da las suandantas cumpetenzas:

- a) eleger la suprastanza communal e la cumissiun da gestiun;
- b) relaschar e midar la constituziun communal e las leschas communalas;
- c) approvar il preventiv ed il quint communal sco er fixar il pe da taglia;
- d) decider da furmar ina corporaziun da vischnancas u da sa participar ad ina tala;
- e) decider da fusiunar cun autras vischnancas;
- f) autras cumpetenzas tenor la legislaziun chantunala speziala.

Art. 15   3. cumpetenzas intransmissiblas en vischnancas cun parlament communal

¹ En vischnancas cun parlament communal na dastga la votaziun a l'urna betg vegnir privada da las suandantas fatschentas:

- a) eleger il parlament communal e la suprastanza communal;
- b) relaschar e midar la constituziun communal;
- c) decider da furmar ina corporaziun da vischnancas u da sa participar ad ina tala;
- d) decider da fusiunar cun autras vischnancas;
- e) autras cumpetenzas tenor la legislaziun chantunala speziala.

² Las vischnancas pon fixar che las ulteriuras fatschentas tenor l'artitgel 14 ch'èn resalvadas a las personas cun dretg da votar, sajan suttamessas al referendum facultativ u obligatoric.

Art. 16   4. dretgs politics

¹ Ils dretgs politics en la vischnanca èn garantids a norma da la constituziun communal e da la lescha davart ils dretgs politics en il chantun Grischun.

---

² En vischnancas cun radunanza communal po mintga persuna cun dretg da votar ed en vischnancas cun parlament communal po mintga parlamentaria e parlamentari pretender che la suprastanza infurmeschia davart il stadi u davart la liquidaziun d'ina fatschenta communal. L'infurmaziun sto vegnir dada il pli tard en la proxima radunanza communal respectivamain sesida dal parlament. L'infurmaziun po vegnir spustada u refusada, sch'ella stat en cuntradicziun cun interess considerabels da la vischnanca u da terzas persunas.

³ Il dretg d'iniziativa da las persunas cun dretg da votar vala mo per fatschentas dal champ da cumpetenza da las persunas cun dretg da votar e dal parlament communal.

Art. 17   5. procedura da votaziun e d'elecziun

¹ En il rom dal dretg surordinà reglan las vischnancas sezzas ils tratgs fundamentals da la procedura da votaziun e d'elecziun. Subsidiarmain valan las prescripziuns da la lescha davart ils dretgs politics en il chantun Grischun.

Art. 18   6. votaziuns consultativas

¹ Las vischnancas pon far votaziuns consultativas.

² La procedura sa drizza tenor la procedura da votaziun ordinaria.

Art. 19   7. reponderaziun

¹ In conclus da la radunanza communal u da la votaziun a l'urna po vegnir suttaless a tala da tut temp per al reponderar. Resalvads restan ils dretgs da terzas persunas.

² Avant la scadenza dad 1 onn suenter l'entrada en vigur d'in conclus sto ina reponderaziun vegnir tractada mo, sche quella vegn concludida cun ina maioritad da dus terzs da las votantas e dals votants a chaschun dal tractament da la fatschenta tractandada.

Art. 20   7. votaziun a l'urna

¹ En la constituziun communal vegnan designadas quellas fatschentas che vegnan decididas a l'urna.

² Cun excepziun da las elecziuns sto la radunanza communal respectivamain il parlament communal tractar ordavant las fatschentas che vegnan decididas a l'urna e las deliberar per mauns da la votaziun a l'urna ensemen cun ina recumandaziun per la votaziun.

Art. 21   Radunanza communal

1. abilitad da decider, procedura

¹ Mintga radunanza communal che vegn convocada confirm a l'urden è abla da decider.

---

² Decisiuns dastgan vegnir prenididas mo davart objects da tractativa che figureschan sin la glista da tractandas, la quala è vegnida communitgada almain 10 dis avant la radunanza communal.

³ Sche quai è pretendibel, sto la violaziun da disposiziuns da cumpetenzza e da procedura vegnir contestada immediatamain; cas cuntrari scroda il dretg da recurs.

Art. 22   2. publicitad, recusaziun

¹ Las radunanzas communalas èn publicas.

² L'exclusiun da personas senza dretg da votar vegn ordinada, sche quai è necessari pervia d'interess publics u privats per singulas fatschentas.

³ Ils motivs da recusaziun decisivs per las autoritads na valan betg per las participantas ed ils participants da la radunanza communal.

Art. 23   Parlament communal
1. cumposiziun, cumpetenzas

¹ La constituziun communal fixescha en spezial il dumber da commembras e commembers e las cumpetenzas dal parlament communal.

Art. 24   2. publicitad

¹ Las sesidas dal parlament communal èn publicas. L'exclusiun cumpletta u parziala da la publicitad vegn ordinada, sche quai è necessari pervia d'interess publics u privats per singulas fatschentas.

Art. 25   Autoritads communalas
1. elegibladad, demissiun

¹ Mintga persuna cun dretg da votar po vegnir elegida en in'autoritad communal.

² En la suprastanza communal ed en il parlament communal pon vegnir elegidas personas che han – il pli tard il mument da las elecziuns – lur domicil en la vischnanca. Il domicil sto restar per l'entira durada d'uffizi en la vischnanca.

³ Per l'elecziun en ina cumissiun cun funcziun da cussegliaziun po il dretg communal pretender l'obligaziun d'avair domicil en la vischnanca.

Art. 26   2. elecziuns substitutivas

¹ Sche la titulara u il titular d'in uffizi sorta da ses uffizi en il decurs d'ina perioda d'uffizi, sto vegnir fatga in'elecziun substitutiva per il rest da la perioda d'uffizi, nun che la proxima elecziun ordinaria haja lieu entaifer ils proxims 9 mais. Per l'elecziun substitutiva valan las medemas disposiziuns sco per las elecziuns ordinarias.

² Sche las premissas per far in'elecziun substitutiva n'èn betg ademplidas, sa participeschan eventualas substitutas u substituents a las tractativas empè da la commembra u dal commember ordinari sorti.

Art. 27 3. elecziuns en differents uffizis

¹ Sch'ina persuna vegn elegida en differents uffizis ch'excludan in l'auter, sto ella sa decider per in da quests uffizis.

² Sch'i existan motivs d'exclusiun en il senn da l'artitgel 32 e sche las elecziuns han lieu il medem mument, è elegida quella persuna che ha survegni dapli vuschs. Sche candidatas e candidats han survegni tuttina bleras vuschs, decida la sort.

³ Sch'ina da las persunas, tranter las qualas igl exista ina motiv d'exclusiun en il senn da l'artitgel 32, vegn elegida e sche l'autra persuna è en uffizi, senza ch'ella stuess vegnir reelegida en la medema elecziun sco l'emprima persuna, è l'elecziun nunvalaivla.

Art. 28 4. participaziun, abilitad da decider

¹ Cun resalva da motivs perstgisabels èn las commembras ed ils commembers da las autoritads obligads da sa participar a las sesidas.

² In'autorità è abla da decider, sche almain la maiorità da sias commembras e da ses commembers è preschenta ed ha il dretg da votar.

Art. 29 5. obligaziun da votar

¹ En cas da votaziuns e d'elecziuns en gremis da decisiun pitschens, sco per exempel en autoritads u en cumissiuns, è mintga commembra e commember obligà da votar e d'eleger. Resalvadas restan las disposiziuns davart la recusaziun.

Art. 30 6. exclusiun da la publicità

¹ Las tractativas da las autoritads n'èn betg publicas.

Art. 31 7. incumpatibilità

¹ In'employada communal u in emploià communal na dastga betg appartegnair a l'autorità, a la quala ella u el è sutta mess directamain. Sche la vischnanca na fixescha betg in grad d'occupaziun decisiv en quest regard, vala mintga engaschament sco motiv d'incumpatibilità.

² Commembras e commembers da la suprastanza communal sco er employadas communalas ed employads comunals en il senn da l'alinea 1 na dastgan betg appartegnair a la cumissiun da gestiun.

³ La constituziun communal po prevair ulteriurs motivs d'incumpatibilità.

Art. 32 8. motivs d'exclusiun

¹ Persunas parentas e quinadas en lingia directa, fragliuns, conjugalas e conjugals sco er persunas che vivan en in partenadi registrà u che mainan facticamain ina communitad da vita na dastgan betg appartegnair a medem temp a la medema autorità communal.

---

² Ils medems motifs d'exclusiun valan er per appartegnair a medem temp a la suprastanza communal ed a la cumissiun da gestiun.

³ En la constituiun communal pon vegnir previs ulteriurs motifs d'exclusiun.

Art. 33 9. recusaziun

¹ Las commembras ed ils commembers d'ina autoritad communal ston prender recusaziun, sch'i vegn tractada ina fatschenta, da la quala els sezs u ina persuna che stat cun els en ina relaziun d'exclusiun en il senn da l'artitgel 32 han in interess personal direct per la fatschenta.

² Las commembras ed ils commembers da la cumissiun da gestiun ston prender recusaziun, sch'i vegnan controlladas la contabilitad e la gestiun d'ina autoritad u d'in uffizi, a la quala appartegna ina persuna che stat cun els en ina relaziun d'exclusiun en il senn da l'artitgel 32.

³ En il sector da la giurisdicziun sa drizza la recusaziun tenor las disposiziuns da la lescha davart la giurisdicziun administrativa.

Art. 34 10. obligaziun da discreziun

¹ Las commembras ed ils commembers d'autoritads sco er emploiadas communalas ed emploiads communalas e persunas privatas ch'adempleschan incumbensas publicas èn obligads a la discreziun en fatschentas ch'els han adempli en lur posiziun uffiziala u da servetsch, uschenavant ch'igl exista in interess public predominant da tegnair secret las fatschentas u sch'ina prescripziun speziala prevesa quai.

² Davart l'aboliziun da l'obligaziun da discreziun d'ina commembra u d'in commember da la suprastanza communal decide la suprastanza en recusaziun da la commembra u dal commember pertutgà.

Art. 35 Suprastanza communal 1. chaussas generalas

¹ La suprastanza communal è l'autoritad directiva ed executiva da la vischnanca. Ella planisescha e coordinescha las activitads communalas.

² Ella maina e surveglia l'administraziun communal.

Art. 36 2. organizaziun

¹ La suprastanza communal sa cumpona da tschintg u da set commembras e commembers. Cun excepziun da la presidenta communal u dal president communal sa constituescha ella sezza.

² Ella sto concepir l'activitad administrativa tenor princips organisatorics adequats.

Art. 37 3. incumbensas

¹ La suprastanza communal ademplescha tut las incumbensas che n'èn betg attribuidas ad in auter organ tras il dretg surordinà u tras il dretg communal.

---

² La suprastanza communal po relaschar ordinaziuns.

³ Sch'il dretg communal sto vegnir adattà al dretg surordinà e sche la vischnanca n'ha nagina libertad da regulaziun en quest regard, po la suprastanza communal concluder la midada en atgna cumpetenzza.

⁴ Ina decisiun davart ina da sias atgnas cumpetenzas dastga la suprastanza communal delegar ad in organ surordinà mo, sche quai è indispensabel per motivs objectivs e pervia d'ina situaziun extraordinaria.

Art. 38 4. obligaziun da predeliberaziun

¹ La suprastanza communal sto tractar ordavant e far ina proposta per tut las fatschentas che ston vegnir suttamessas a la radunanza communal u eventualmain al parlament communal.

² En cas da fatschentas d'ina impurtanza pli gronda per la vischnanca elavura la suprastanza communal ina missiva per mauns da las persunas cun dretg da votar u dal parlament communal ed als trametta a temp questa missiva respectivamain publicgescha la missiva en moda adequata.

Art. 39 5. represchentanza da la vischnanca vers anora

¹ La suprastanza communal represchenta la vischnanca vers anora.

² Per regla suttascriba la presidenta communal u il president communal ensemen cun in'ulteriura commembra u in ulteriur commember da la suprastanza u cun la chanzlista communal u il chanzlist communal en moda giuridicamain lianta las fatschentas en il sectur da cumpetenzza da la suprastanza communal.

³ Cun resalva d'ina regulaziun communal divergenta ha – tar las ulteriuras autoritads communalas – l'autorità ch'è cumpetenta per decider il dretg da designar las persunas che la represchentan per far decleraziuns giuridicamain liantas envers terzas persunas.

Art. 40 6. surdada d'incumbensas

¹ Tras la constituziun communal u tras leschas communalas pon singulas cumpetenzas, ch'èn per ordinari chausa da la suprastanza, vegnir surdadas ad autoritads spezialas u a cumissiuns spezialas.

² Las incumbensas, las cumpetenzas e l'organisaziun da cumissiuns permanentas vegnan regladas en in relasch communal, uschenavant ch'i n'existan naginas prescripziuns surordinadas.

³ Per tractar singulas fatschentas che tutgan a lur agen champ da cumpetenzza respectiv pon ils organs communalis ordinaris nominar cumissiuns temporaras, uschenavant ch'i n'existan naginas prescripziuns surordinadas.

Art. 41 Cumissiun da gestiun
1. cumposiziun e constituziun

¹ La cumissiun da gestiun sa cumpona d'almain trais commembras e commembers.

² En vischnancas cun parlament communal dastgan las commembras ed ils commembers da la cumissiun da gestiun appartegnair al parlament communal.

³ La cumissiun da gestiun designescha ina presidenta u in president or da ses ravugl.

Art. 42 2. revisiun da quints e controlla da gestiun

¹ Il pli tard suenter mintga clusiun dal quint annual controllescha la cumissiun da gestiun che la contabilitad e la gestiun da la vischnanca correspundian a las prescripziuns. Ella suttametta a la vischnanca in rapport en scrit e fa ina proposta.

² Ultra da la cumissiun da gestiun po la vischnanca incumbensar expertas ed experts cun la revisiun da quints e cun la controlla da gestiun.

Art. 43 3. ulteriuras incumbensas

¹ Per far controllas extraordinarias po la cumissiun da gestiun engaschar expertas ed experts.

² En spezial per fatschentas cun consequenzas finanziaias po la suprastanza communal consultar e sa laschar cussegljar da la cumissiun da gestiun.

3. Facultad communal e finanzas

Art. 44 Facultad communal

¹ Cun resalva da la proprietad renconuschida da la vischnanca burgaisa respectivamain d'auters proprietaris da dretg public è la facultad communal en proprietad da la vischnanca politica.

Art. 45 Facultad d'utilisaziun
1. princip

¹ L'effectiv e la dimensiun dals bains immobigliars da la facultad d'utilisaziun da la vischnanca ston sche pussaivel vegnir mantegnids. Exceptadas da quai èn alienaziuns che servan ad ademplier incumbensas publicas.

² Tras alienaziuns excepziunalas da facultad d'utilisaziun na dastga la totalitad da las utilisaziuns publicas da medem gener betg vegnir restrenschiada essenzialmain.

Art. 46 2. retgav d'alienaziuns

¹ Il retgav d'alienaziuns excepziunalas da facultad d'utilisaziun ed il retgav da sia utilisaziun van a favur da las finanzas da la vischnanca politica.

Art. 47 Finanzas e rapport

¹ La gestiun da las finanzas ed il rendaquint sa drizzan tenor ils princips da la lescha da finanzas dal chantun Grischun sco er da l'ordinaziun da finanzas per las vischnancas.

² Fin il pli tard la fin da settember da l'onn suandant ston vegnir inoltrads al departament il quint annual ch'è vegni approvà da la radunanza communal u dal parlament ed il rapport da la cumissiun da gestiun.

4. Incumbensas

Art. 48 Princip

¹ Las vischnancas adempleschan las incumbensas che las èn vegnidas surdadas sco er tut las fàtschentas localas ch'il dretg chantunal na regla betg u betg definitivamain e che na tutgan betg al champ da cumpetenza da la vischnanca burgaisa.

Art. 49 Surpigliada d'incumbensas

¹ Incumbensas che las vischnancas tschernan sezzas surpiglian ellas tras in relasch u tras in conclus da l'organ communal cumpetent.

² Sche l'adempliment da las incumbensas chaschuna ina intervenziun en il status giuridic da las abitantas e dals abitants, dovri ina basa giuridica formala per pudair surpigliar las incumbensas.

Art. 50 Responsabladad per las incumbensas

¹ Las vischnancas adempleschan sezzas lur incumbensas.

² Ellas pon er surdar l'adempliment da las incumbensas a terzas parts e crear u sa participar ad organisaziuns da dretg public e privat.

Art. 51 Adempliment tras terzas parts

¹ La surdada d'ina incumbensa a terzas parts succeda per regla sin basa d'in relasch u d'in contract.

² La basa da surdada cuntegna en spezial:

- a) il gener e la dimensiun da l'incumbensa;
- b) la furma giuridica dal purtader da las incumbensas;
- c) la finanziaziun;
- d) la surveglianza;
- e) en cas d'ina instituziun: l'organisaziun.

Art. 52 Surveglianza

¹ Ils purtaders excorporads respectivamain l'adempliment da lur incumbensas èn suttames a la surveglianza da la vischnanca.

---

5. Collavuraziun intercommunala

Art. 53   Chaussas generalas   1. furmas giuridicas

¹ Per ademplir tschertas incumbensas pon las vischnancas collavurar sco suonda:

- a) sco instituziun cuminaivla;
- b) sin basa da contracts da dretg public cun u senza personalitad giuridica;
- c) en furma da colliaziuns da vischnancas da dretg privat.

Art. 54   2. basa giuridica

¹ La collavuraziun premetta ina basa giuridica tranter las vischnancas che regla en spezial il suandant:

- a) las vischnancas partecipadas;
- b) la furma giuridica da la collavuraziun;
- c) il gener e la dimensiun da l'incumbensa cuminaivla;
- d) la finanziaziun e la repartiziun dals custs;
- e) la schliaziun respectivamain la terminaziun da la collavuraziun.

² La basa giuridica per la corporaziun da vischnancas e per l'instituziun cuminaivla cuntegna ultra da quai sia organisaziun.

³ La basa giuridica garantescha en moda adequata ils dretgs da cundecisiun politics da las vischnancas partecipadas respectivamain da lur persunas cun dretg da votar.

Art. 55   3. obligaziun da collavuraziun

¹ Sche interess publics impurtants pretendan quai, po la regenza obligar tschertas vischnancas da collavurar tenor l'artitgel 53 respectivamain da cuntinuar cun ina tala collavuraziun.

² Sche la collavuraziun pretenda quai, preschentan las vischnancas in contract da collavuraziun entaifer in termin fixà. Sch'ellas na chattan nagina cunvegna, vegn quest contract elavurà e concludi da la regenza.

³ Il dretg d'audiziun da las vischnancas è garanti.

⁴ La decisiun da la regenza è definitiva.

Art. 56   Corporaziun da vischnancas   1. noziun e furmaziun

¹ La corporaziun da vischnancas serve ad ademplir ina incumbensa communal.

² Ella è ina corporaziun territoriala da dretg public cun atgna personalitad giuridica.

³ Ella survegn la personalitad giuridica, suenter che las persunas cun dretg da votar da las vischnancas commembras han approvà ils statuts.

Art. 57 2. status giuridic, dretg applitgabel

¹ En la dimensiun da sia incumbensa surpiglia la corporaziun da vischnancas la posiziun da las vischnancas associadas ed ha en quest sector lur dretgs e lur obligaziuns.

² Per l'incumbensa surpigliada po ella incassar taxas e contribuziuns sco er pretender eventualas subvenziuns.

³ Las disposiziuns generalas e las disposiziuns organisatoricas da questa lescha vegnan applitgadas conform al senn per la corporaziun da vischnancas.

Art. 58 3. organs

¹ La corporaziun da vischnancas ha almain ils suandants organs:

- a) las personas cun dretg da votar da las vischnancas commembras;
- b) la suprastanza da la corporaziun;
- c) la cumissiun da gestiun.

Art. 59 4. statuts

¹ Ils statuts da la corporaziun reglan ils tratgs fundamentals da la collavuraziun da las vischnancas participadas.

² Ultra dals champs da regulaziun tenor l'artitgel 54 cuntengnan ils statuts en spezial disposiziuns davart:

- a) il num, la sedia e l'intent da la corporaziun;
- b) ils organs da la corporaziun e lur cumpetenzas;
- c) ils dretgs da cooperaziun da las vischnancas commembras e da las personas cun dretg da votar, cunzunt er lur cumpetenzas da far expensas;
- d) la participaziun e l'extrada da vischnancas;
- e) la responsabladad d'ina vischnanca suenter l'extrada;
- f) la schliaziun da la corporaziun, l'utilisaziun da la facultad ed il pajament da debits.

³ Las vischnancas commembras concludan davart ils statuts a norma da la procedura ch'è decisiva tenor lur constituziun communal.

⁴ Midadas dals statuts che concernan l'intent da la corporaziun e l'incumbensa da la corporaziun ston vegnir approvadas da tut las vischnancas commembras.

Art. 60 Instituziun cuminaivla

¹ Sche las vischnancas adempleschan ina incumbensa en furma d'ina instituziun cuminaivla, sa drizzan las pretensiuns envers la basa da surdada tenor l'artitgel 51.

Art. 61 Collavuraziun transcunfinala

¹ En il rom da la collavuraziun intercomunala transcunfinala èn las vischnancas autorisadas da far – en fatschentas localas – contracts cun vischnancas vischinas extrachantunalas ed estras. Quests contracts ston vegnir communitgads a la regenza.

---

6. Fusiun da vischnancas e cunfins communalas

Art. 62 Fusiun

1. princip, finamiras dals effects

¹ Vischnancas pon fusiunar ina cun l'otra.

² Tras la fusiun duain vegnir cuntanschids en spezial ils suandants effects:

- a) augmentar la capacitat da las vischnancas;
- b) rinforzar l'autonomia communalada ed il federalissem;
- c) ademplier incumbensas communalas en moda efficazia e cun in'auta qualitat;
- d) rinforzar la democrazia;
- e) meglierar las perspectivas da svilup;
- f) augmentar l'efficacitad e l'effizienz.

Art. 63 2. promoziun

¹ Il chantun promova la fusiun da vischnancas tras prestaziuns materialas ed immaterialas.

² Suenter avair tadlà las vischnancas definescha la regenza spazis da promoziun. Quels s'orienteschan tenor criteris ch'èn decisivs per la furmaziun da vischnancas fermas.

Art. 64 Project da fusiun

1. tractativas

¹ La radunanza communalada u il parlament communal po surdar a la suprastanza communalada l'incumbensa da cumenzar cun tractativas da fusiun cun autras vischnancas. La suprastanza communalada po er manar da sai anora talas tractativas.

² Sin dumonda d'ina vischnanca po la regenza ordinar da cumenzar cun tractativas da fusiun cun autras vischnancas.

³ Sch'ina vischnanca ha difficultads finanzialas, persunalas u organisatoricas, po ella vegnir obligada da la regenza da cumenzar cun talas tractativas cun vischnancas entaifer il spazi da promoziun.

Art. 65 2. realisaziun d'in project

¹ Per realisar in project da fusiun pon las suprastanzas communalas furmar ina cumissiun da project u consultar expertas ed experts.

² Ils meds necessaris per realisar in project da fusiun pon vegnir concludids da la suprastanza communalada en atgna cumpetenzia.

Art. 66 Contract da fusiun

1. princip

¹ La basa per la votaziun davart la fusiun è in contract da fusiun en scrit.

---

² Quest contract sto vegnir approvà da la regenza, ch'examinescha la legalità dal contract. La decisiun da la regenza è definitiva.

Art. 67   2. cuntegn

¹ Il contract da fusiun regla en spezial:

- a) las vischnancas partecipadas;
- b) il num e la vopna;
- c) ils tratgs fundamentals da l'organisaziun communal futura;
- d) l'appartegnientscha da la nova vischnanca a la regiun ed al circul electoral;
- e) la cumposiziun d'ina suprastanza transitorica;
- f) las cumpetenzas per elavurar e per relaschar la constituziun futura ed eventualmain ulteriuras basas giuridicas;
- g) la data da la fusiun.

Art. 68   3. procedura

¹ Las suprastanzas da las vischnancas partecipadas explitgeschan a las personas cun dretg da votar la procedura da votaziun ed il cuntegn da la votaziun en ina missiva en scrit.

² Per las votaziuns en las singulas vischnancas vala il dretg communal respectiv.

³ Ina reponderaziun dal conclus communal è esclusa en las vischnancas ch'acceptan la fusiun.

Art. 69   4. ordinaziun da la regenza

¹ La regenza po ordinar ad ina vischnanca da votar davart in contract da fusiun, sche sia cooperaziun fiss utila per furmar ina nova vischnanca entaifer il spazi da promoziun.

Art. 70   5. organs transitorics

¹ Suenter l'entrada en vigur dal contract da fusiun è cumpetenta la suprastanza transitorica per las incumbensas da preparaziun e da coordinaziun da la vischnanca fusiunada.

² Suenter l'entrada en vigur dal contract da fusiun furman las personas cun dretg da votar da las anteriuras vischnancas il corpus da votantas e votants per ils fatgs da la vischnanca fusiunada.

³ Avant l'entrada en vigur da la fusiun ston vegnir relaschadas almain ina constituziun ed ina lescha da taglia per la nova vischnanca, nun ch'il contract da fusiun statueschia la surpigliada dal dretg existent.

Art. 71   6. valaivladad dal contract da fusiun

¹ Cun resalva d'ina regulaziun divergenta pon disposiziuns dal contract da fusiun da princip vegnir adattadas sur la procedura legislativa communal ordinaria il pli baud 15 onns suenter l'entrada en vigur da la fusiun.

² Cun resalva d'ina regulaziun divergenta pon disposiziuns dal contract da fusiun, che servan a la protecziun da minoritads, da princip vegnir adattadas il pli baud suenter 15 onns cun ina maioritad qualifitgada da dus terzs da las votantas e dals votants. Suenter la scadenza da 25 onns è in'adattaziun pussaivla cun ina maioritad simpla.

³ Avant la scadenza dals termins ston regulaziuns che divergeschan dal contract da fusiun vegnir approvadas da la regenza.

Art. 72   Effects giuridics da la fusiun

1. chaussas generalas

¹ La vischnanca fusiunada è successura legala da las vischnancas fusiunantas. Ella surpiglia ils dretgs e las obligaziuns sco er las facultads ed il debits da tut las anteriuras vischnancas.

² En la dimensiun da las regulaziuns vertentas surpiglia la vischnanca fusiunada la posiziun da las anteriuras vischnancas envers autras corporaziuns da dretg public u envers persunas privatas.

Art. 73   2. collavuraziun intercomunala

¹ Las furmas da la collavuraziun intercomunala tranter las vischnancas fusiunantas sa schlian senz'auter cun la data da l'entrada en vigur da la fusiun.

² Relaschs giuridics da la collavuraziun intercomunala ch'èn er vinavant necessaris per ademplir l'incumbensa communal da la vischnanca fusiunada, vegnan integrads en il dretg communal.

³ Er senza che las basas giuridicas correspondentas cuntegnian ina disposiziun explicita, po ina vischnanca – en cas d'ina fusiun da vischnancas – sortir da la collavuraziun intercomunala per la data da l'entrada en vigur da la fusiun, observond in termin da desditga d'almain 3 mais.

Art. 74   3. vischnanca burgaisa e dretg da burgais

¹ Sche duas u pliras vischnancas fusiuneschan e sche almain ina da questas vischnancas ha ina vischnanca burgaisa, survegn er la vischnanca fusiunada ina vischnanca burgaisa, nun che tut las vischnancas burgaisas sajan vegnidas schliadas avant la fusiun.

² Il dretg da burgais en la vischnanca fusiunada sa drizza tenor la vischnanca politica.

Art. 75 Disposiziun tras il cussegl grond

¹ Il cussegl grond po disponer la fusiun d'ina vischnanca cun ina u cun pliras vischnancas, sche:

- a) ina vischnanca n'è permanentamain betg en cas da satisfar a las pretensiuns da la lescha e d'ademplir sias incumbensas, perquai ch'ella ha paucas abitantas ed abitants u perquai che las forzas persunalas u las atgnas forzas finanzialas (resursas) èn insuffizientas;
- b) la cooperaziun da vischnancas refusantas è indispensabla per furmar ina nova vischnanca u per ademplir sias incumbensas, en cas ch'ina maiortad da las autras vischnancas pertutgadas ha approvà la fusiun.

² L'indispensabladad tenor l'alinea 1 litera b vegn giuditgada en spezial sin basa da la geografia, dal svilup territorial, dal territori, dal svilup economic, da la funcziunalitad dals servetschs sco er da la contribuziun da la vischnanca a las resursas persunalas e finanzialas.

³ La procedura vegn instradada sin dumonda da la suprastanza transitorica da las vischnancas fusiunantas u tras ina disposiziun da la regenza.

⁴ Las vischnancas pertutgadas ston l'emprim vegnir tadladas.

⁵ Il conclus dal cussegl grond è definitiv.

Art. 76 Entrada en vigur

¹ La fusiun entra en vigur tras il conclus dal cussegl grond. Il conclus è definitiv.

Art. 77 Cunfins communal

¹ Las vischnancas pon fixar midadas da lur cunfins communal. Las convegnas ston vegnir approvadas da la regenza per esser valaivlas.

7. Surveglianza

Art. 78 Princip

¹ Las vischnancas, las vischnancas burgaisas, las regiuns sco er ils purtaders da la collavuraziun intercomunala en il senn da l'artitgel 53 èn suttamess a la surveglianza chantunala.

² Las vischnancas èn obligadas da cooperar tar la surveglianza.

Art. 79 Obligaziuns da las vischnancas

¹ Sch'i vegnan constatadas irregularitads en ina vischnanca, procura l'organ communal cumpetent per ils scleriments necessaris e prenda las mesiras ch'i dovra.

Art. 80 Autoritads chantunales da surveglianza

¹ La surveglianza chantunala vegn exequida:

-
- a) da la regenza;
  - b) dals departaments.

² La surveglianza specifica sa drizza tenor las regulaziuns da las leschas spezialas.

Art. 81 Scleriment da surveglianza

¹ Sin basa d'ina annunzia tenor il dretg da surveglianza u d'uffizi sclerescha il post chantunal competent pli detagliadamain, sche:

- a) igl exista in suspect motivà che l'administraziun regulara vegnia disturbada u periclitada seriusamain tras in agir illegal dals organs communalas u en outra moda; e
- b) la vischnanca na regla betg sezza la chaussa tenor l'artitgel 79.

Art. 82 Mesiras da surveglianza

¹ Cun resalva da las mesiras previstas en la legislaziun chantunala speziala po l'istanza chantunala da surveglianza en spezial:

- a) dar directivas;
- b) abolir conclus illegals d'organs communalas, sche quai è indispensabel;
- c) pronunziar executziuns d'uffizi.

² En cas che obligaziuns d'uffizi vegnan violadas grevamain u en cas ch'i vegn refusà repetidamain d'observar ordinaziuns da las istanzas chantunalas da surveglianza, po la regenza destituir commembras e commembers d'autoritads communalas da lur uffizi.

³ La regenza po relaschar sias ordinaziuns a las autoritads communalas cun renviar a la smanatscha da chasti da l'artitgel 292 dal cudesch penal svizzer.

Art. 83 Cumpetenzas da surveglianza spezialas 1. approvaziun da relaschs communalas

¹ Il relasch e la midada da la constituziun communalala èn suttamess a l'approvaziun declarativa tras la regenza.

² L'approvaziun d'auters relaschs communalas sa drizza tenor las prescripziuns da la legislaziun speziala respectiva.

³ L'approvaziun n'excluda betg ch'ina prescripziun possia vegnir contestada tras in recurs.

Art. 84 2. surveglianza da las finanzas a) princip

¹ La regenza surdat al departament la surveglianza da l'administraziun finanziaria da vischnancas.

---

² En il rom da la surveglianza da las finanzas vegni examinà en spezial, sch'i vegnan observads ils princips da la gestiun da las finanzas e dal rendaintenor la lescha da finanzas dal chantun Grischun sco er tenor l'ordinaziun da finanzas per las vischnancas.

³ Sch'ils princips d'ina administraziun finanziaria regulara na vegnan betg observads, ordinescha il departament las retschertgas necessarias e propona a la regenza las mesiras basegnaivlas.

Art. 85   b) causals

¹ Il post da surveglianza intervegn cunzunt tar ils suandants causals:

- a) l'indebitament ha cuntanschì ina dimensiun critica u va en direziun d'ina tala;
- b) i vegn cumprovà in deficit da bilantscha u in tal sto vegnir temì pervia da la tendenza negativa tar l'atgna finanziaziun;
- c) ils princips da la gestiun da las finanzas e dal rendaintenor vegnan violads considerablamain.

² Sche vischnancas planiseschan da far expensas singulas u periodicas ubain da renunziar ad entradas e sche quai pudess augmentar l'indebitament ad ina dimensiun critica, ston ellas annunziar ordavant lur intenziun al post da surveglianza.

Art. 86   c) surveglianza speziala da las finanzas

¹ Sin basa dal resultat d'in scleriment da la situaziun finanziaria po la regenza suttametter ina vischnanca, ina vischnanca burgaisa, ina regiun u ina corporaziun da vischnancas ad ina surveglianza speziala da las finanzas.

² Questa subordinaziun ha lieu sin trais differents stgalims d'intervenziun:

- a) cussegliaziun ed assistenza;
- b) assistenza cun cumpetenzas d'intervenziun pli vastas per il post da surveglianza, inclusiv l'approvaziun da conclus d'ina impurtanza finanziaria pli gronda;
- c) curatella.

³ La regenza fixescha ils criteris e las mesiras dals singuls stgalims d'intervenziun.

Art. 87   Nominaziun d'ina cumissaria u d'in cumissari da la regenza

¹ La regenza po nominar da sai anora u sin dumonda da la vischnanca ina cumissaria u in cumissari da la regenza per exequir mesiras da controlla, per liquidar dispitas a la buna, per restabilir l'urden disturbà, per sclerir in fatg dispaiteivel sco er per sustegnair e per cussegliar las autoritads communalas tar la liquidaziun da fatschentas difficilas.

² Sch'ina autoritad communal n'è betg abla da decider u d'agir en il cas singul, po la cumissaria u il cumissari da la regenza prender ina decisiun en atgna cumpetenza empè da l'autoritad communal u cun la cooperaziun da tala.

³ Ils custs ston per regla vegnir adossads a la vischnanca.

⁴ Resalvadas restan las disposiziuns da la lescha davart la responsabladad dal stadi.

Art. 88 Curatella

¹ Sche l'administraziun regulara d'ina vischnanca na po betg vegnir garantida en outra moda, po la regenza metter ina vischnanca sut curatella temporara e nominar per quest intent ina curatura u in curatur respectivamain ina cumissiun da curatella.

² La regenza po er restrenscher la curatella a tscherts secturs da l'administraziun communal u a las cumpetenzas da singuls organs communal respectivamain da singulas autoritads communalas.

³ Cun ordinar la curatella vegnan las cumpetenzas dals organs communal respectivamain da las autoritads communalas transferidas a la curatura u al curatur respectivamain a la cumissiun da curatella.

⁴ La vischnanca sto restituir al chantun ils custs da la curatella.

8. Vischnancas burgaisas

Art. 89 Status giuridic

¹ La vischnanca burgaisa è ina corporaziun da dretg public.

² Sch'i n'exista nagina vischnanca burgaisa, ademplescha la vischnanca politica sias incumbensas.

Art. 90 Organisaziun

¹ Ils organs da la vischnanca burgaisa èn las burgaisas ed ils burgais, ch'exequeschan lur dretgs a la radunanza da burgais u a l'urna, la suprastanza da burgais, che sa cumpona d'almain trais commembras e commembers, e la cumissiun da gestiun.

² La vischnanca burgaisa convochescha almain ina giada per onn ina radunanza da burgais.

³ La fundaziun da novas vischnancas burgaisas è esclusa.

Art. 91 Dretg decisiv

¹ La vischnanca burgaisa regla ils tratgs fundamentals da sia organisaziun en ils statuts.

² Ils statuts sco er mintga midada da tals èn suttamess a l'approvaziun declarativa tras il departament. La decisiun dal departament è definitiva.

³ Uschenavant che questa part na cuntegna naginas prescripziuns spezialas, èn applitgablhas las disposiziuns da questa lescha davart las vischnancas confurm al senn per la vischnanca burgaisa.

Art. 92 Proprietad

¹ La vischnanca burgaisa ha in dretg da proprietad envers ils suandants bains immobigliars da la facultad communal:

-
- a) ils bains immobigliars e las instituziuns che servan a l'agid social da las burgaisas e dals burgais, sche la vischnanca burgaisa ademplescha sezza las incumbensas dal provediment da las burgaisas e dals burgais u paja contribuziuns correspondentas a la vischnanca politica;
  - b) ils bains immobigliars, dals quals ella è inscrista en il register funsil federal sco proprietaria;
  - c) ils bains immobigliars, envers ils quals ella ha in auter status da proprietad cumprovà en moda giuridicamain suffizienta; u
  - d) ils bains immobigliars ch'ella ha reparti fin il 1. da settember 1874 sco sorts da burgaisas e burgais.

² La facultad burgaisa serva exclusivamain ad adempir incumbensas ch'èn d'in interess public. Mintga distribuziun u repartiziun da retgavs u da facultad a las commembras ed als commembers da las vischnancas burgaisas è esclusa, cun excepziun d'ina utilisaziun en natiralias da pitschna valor.

³ Igl è scumandà d'externalisar la facultad da la vischnanca burgaisa ad auters subjects giuridics che a la vischnanca politica.

Art. 93 Cumpetenzas

¹ La vischnanca burgaisa decida davart:

- a) la concessiun dal dretg da burgais communal;
- b) l'administraziun da sia facultad;
- c) la fusiun cun la vischnanca politica.

² En il rom da ses meds s'engascha ella per il bainesser da la generalitad.

Art. 94 Quint annual e rapport da gestiun

¹ Mintga onn ston las vischnancas burgaisas render quint davart tut lur finanzas.

² Fin la fin da settember da l'onni che suonda l'onni da gestiun ston vegnir trames al departament il quint annual approvà ed il rapport da la cumissiun da gestiun.

9. Regiuns

Art. 95 Princip

¹ Las regiuns servan ad adempir efficaziemain incumbensas da las vischnancas appartegentas.

² A norma da la legislaziun speziala adempleschan ellas plinavant las incumbensas che las vegnan attribuidas tras il chantun.

³ Ils conclus da las regiuns èn liants.

Art. 96 Status giuridic

¹ En la dimensiun da las incumbensas surdadas ad ellas entran las regiuns en la posiziun da las vischnancas respectivas respectivamain dal chantun; cumprais è il dretg d'incassar taxas e contribuziuns e da pretender eventualas subvenziuns.

Art. 97 Surdada d'incumbensas

¹ Las incumbensas vegnan surdadas da las vischnancas a la regiun tras ina cunvegna da prestaziun. La surdada oblighescha exclusivamain las vischnancas respectivas. La cumpetenzza sa drizza tenor las cumpetenzas finanzialas respectivas.

² La regiun e las vischnancas reglan las premissas per prender enavos ina incumbensa surdada.

Art. 98 Collavuraziun cun autras regiuns

¹ Las regiuns pon ademplir cuminaivlamain las incumbensas che las èn vegnidas surdadas. Sch'i na vegn betg chattada ina soluziun consensuala, surpiglia la regiun cun ils pli blers abitants la responsabladad per l'organisaziun correspondentia, ed ella vegn indemnisada commensuradamain per quai.

² Ils detagls vegnan reglads tras ina cunvegna da prestaziun.

³ En cas d'incumbensas surregiunalas po la regiun consultar la regiun vischina u singulas vischnancas. Las parts consultadas n'han nagin dretg da votar.

Art. 99 Organisaziun

¹ Ils organs da la regiun èn:

- a) la totalitad da las abitantas e dals abitants da la regiun cun dretg da votar;
- b) la conferenza da las presidentas e dals presidents;
- c) la cumissiun regiunala;
- d) la cumissiun da gestiu.

² Nua che las relaziuns giustifitgeschan quai, poi vegnir desisti da nominar ina cumissiun regiunala.

³ En regiuns senza cumissiun regiunala vegnan las incumbensas da la cumissiun ademplidas tras la conferenza da las presidentas e dals presidents u delegadas da quella al secretariat, sch'i sa tracta mo d'activitads administrativas.

Art. 100 Totalitad da las abitantas e dals abitants da la regiun cun dretg da votar

¹ La totalitad da las abitantas e dals abitants da la regiun cun dretg da votar furma l'organ suprem da la regiun.

² En spezial ha el las suandantas incumbensas:

- a) relaschar e midar ils statuts, che cuntengnan tranter auter il dretg da personal che vala per las collavuraturas ed ils collavuraturs;
- b) decider davart projects, cunter ils quals è reussi il referendum facultativ;

-
- c) decider davart projects e davart fatschentas ch'èn vegnids suttamess da la conferenza da las presidentas e dals presidents per laschar prender ina decisium;
  - d) decider davart iniziativas che pertutgan ses champ da cumpetenzas;
  - e) decider davart expensas che surpassan las cumpetenzas d'auters organs; en quest connex pon ils statuts prevair il referendum facultativ.

³ Midadas dals statuts che concernan l'intent e las incumbensas da la regiun ston vegnir approvadas da la maioritad da las vischnancas.

⁴ Per auters relaschs e conclus dovri la maioritad dals votants.

Art. 101 Conferenza da las presidentas e dals presidents

1. cumposiziun, dretg da dar directivas

¹ Da la conferenza da las presidentas e dals presidents fan part almain las presidentas communalas ed ils presidents communalas da las vischnancas da la regiun u in'otra commembra respectivamain in auter commember da la suprastanza communal. En cas d'impediment pon els vegnir represchentads d'ina outra commembra respectivamain d'in auter commember da la suprastanza communal.

² En regiuns cun main che tschintg vischnancas fa almain in'ulteriura commembra u in ulteriur commember da la suprastanza communal part da la conferenza da las presidentas e dals presidents. Votar votescha la presidenta communal u il president communal u, sche quella u quel na fa betg part da la conferenza da las presidentas e dals presidents, in'otra commembra u in auter commember da la suprastanza.

³ La suprastanza communal po dar directivas liantas a la represchentanza communal.

⁴ La conferenza da las presidentas e dals presidents nominescha or da ses ravugl ina parsura u in parsura e sia substituziun.

Art. 102 2. incumbensas

¹ La conferenza da las presidentas e dals presidents ha principalmain las suandantas incumbensas:

- a) eleger la cumissiun regiunala, nun ch'i vegnia desisti da nominar ina tala;
- b) eleger la cumissiun da gestiun;
- c) relaschar prescripziuns d'execuziun per ademplier las incumbensas surdadas;
- d) approvar il preventiv, il quint annual ed ils credits d'impegn;
- e) decider davart expensas unicas e periodicas ch'èn disponibilas libramain tenor la regulaziun en ils statuts da la regiun.

² La conferenza da las presidentas e dals presidents ha dal rest tut las cumpetenzas che na vegnan betg delegadas ad in auter organ tras il dretg federal u chantunal u tras il dretg da la regiun.

Art. 103 3. decisions, forza da las vuschs

¹ Mintga conferenza da las presidentas e dals presidents che vegn convocada conform a l'urden è abla da decider.

² Tar elecziuns e votaziuns decida la maioritad da las vuschs represchentadas. En cas da paritad da las vuschs vegn l'elecziun decidida cun trair la sort, en cas da votaziuns vala la fatschenta sco refusada.

³ Tar elecziuns e votaziuns ha mintga vischnanca fin 1000 abitantas ed abitants ina vusch. Per mintga ulteriuras 1000 abitantas ed abitants u per ina part da quai survegn la vischnanca ina vusch supplementara. Ina singula vischnanca na dastga betg avair dapli vuschs che tut las ulteriuras vischnancas ensemen.

⁴ Sch'ina regiun vegn bloccada repetidamain en sia decisiun davart ina dumonda che sto vegnir reglada obligatoricamain, po ella dumandar il sustegn da la regenza. In'eventuala decisiun da la regenza è definitiva.

Art. 104 Cumissiun regiunala
1. cumposiziun

¹ La conferenza da las presidentas e dals presidents elegia ina cumissiun regiunala or da ses ravugl, nun ch'i vegnia desistì da nominar ina tala.

² Per regla fa mo ina commembra u in commember da la medema vischnanca part da la cumissiun regiunala.

³ La parsura u il parsura da la conferenza da las presidentas e dals presidents fa d'uffizi part da la cumissiun regiunala e maina quella.

Art. 105 2. incumbensas

¹ La cumissiun regiunala è l'autoritad administrativa da la regiun. Ella ha principalmain las suandantas incumbensas:

- a) eleger il secretariat, l'ulteriur personal dal secretariat e l'ulteriur personal regional tenor ils statuts;
- b) represchentar la regiun vers anora;
- c) preparar las fatschentas per mauns da la conferenza da las presidentas e dals presidents e formular las propostas correspondentas.

² Ils statuts da la regiun reglan las ulteriuras incumbensas da la cumissiun regiunala.

Art. 106 3. conclus

¹ La cumissiun regiunala è abla da concluder, sche la maioritad da sias commembras e da ses commembers è preschenta.

² Ils conclus vegnan prendids en ina votaziun averta. Cun resalva da motivs da recusaziun è mintga commembra e commember obligà da votar.

³ En cas da paritad da las vuschs vegn l'elecziun decidida cun trair la sort, en cas da votaziuns decida la parsura u il parsura.

Art. 107 Cumissiun da gestiun

¹ La cumissiun da gestiun sa cumpona da trais commembras e commembers da las cumissions da gestiun da las vischnancas da la regiun, ma betg dapli ch'ina commembra u in commember na dastga appartegnair a la medema cumissiun da gestiun communal.

² La perioda d'uffizi dura 4 onns. Il temp d'uffizi maximal importa 12 onns.

³ Il pli tard suenter mintga clusiuin dal quint annual controllescha la cumissiun da gestiun la contabilitad e la gestiun da la regiun per mauns da la conferenza da las presidentas e dals presidents. Il rapport da controlla sto vegnir publicità en moda adequata en las vischnancas da la regiun.

⁴ En enlegientscha cun la cumissiun regionala po la revisiun da quints vegnir surdada ad expertas ed experts privats.

Art. 108 Dretgs politics

¹ Ils dretgs politics da la totalitad da las abitantas e dals abitants da la regiun cun dretg da votar èn garantids.

² Almain in dieschavel da las abitantas e dals abitants cun dretg da votar da la regiun respectivamain in quart da las vischnancas dal territori da la regiun po pretender ina votaziun davart ina fatschenta ch'appartegna a sia cumpetenz.

³ Almain in dieschavel da las abitantas e dals abitants cun dretg da votar da la regiun po pretender ina votaziun davart ils conclus da la conferenza da las presidentas e dals presidents che suttastattan al referendum.

⁴ La procedura sa drizza subsidiarmain tenor las disposiziuns da la lescha davart ils dretgs politics en il chantun Grischun.

Art. 109 Finanzas

1. quint annual e rapport da gestiun

¹ Mintga onn fin il pli tard la fin da zercladur sto la regiun render quint davart tut sias finanzas e suttametter in rapport da gestiun davart sia activitad. Il rapport da gestiun è accessibel a la publicitad.

² Suenter la finiziun da l'onn da gestiun ston il quint annual ed il rapport da gestiun vegnir tramess entaifer 1 onn al departament.

Art. 110 2. finanziaziun, contribuziuns communalas, responsabladad

¹ Tant la finanziaziun da la regiun e las contribuziuns communalas sco er la responsabladad da las vischnancas per obligaziuns da la regiun vegnan regladas en ils statuts da la regiun.

Art. 111   Sorveglianza

¹ Ils statuts da la regiun sco er mintga midada posteriura ston vegnir suttaless a la regenza per l'approvaziun; la regenza controllescha la legitimitad dals statuts e da las midadas.

10. Disposiziuns finalas

Art. 112   Disposiziuns transitoricas
1. adattaziun da dretg communal

¹ Per adattar il dretg communal a l'artitgel 10 alinea 3, a l'artitgel 36 alinea 1 ed a l'artitgel 41 alinea 1 da questa lescha vegn concedi a las vischnancas in termin fin ils 31 da december 2022.

Art. 113   2. fracziuns

¹ Fracziuns existentas dastgan exister vinavant.

² Per la durada da lur existenza valan er vinavant las disposiziuns da la lescha da vischnancas dals 28 d'avrigl 1974 (stadi dal 1. da schaner 2016) ch'èn decisivas per ellas.

³ Sch'ina fracziun vegn schliada, va sia facultad a la vischnanca politica. Externalisaziuns da facultad n'èn betg admissiblas.

Art. 114   3. associaziuns burgaisas e corporaziuns burgaisas

¹ Associaziuns burgaisas e corporaziuns burgaisas gia fundadas dastgan exister vinavant.

² Per la durada da lur existenza valan er vinavant las disposiziuns da la lescha da vischnancas dals 28 d'avrigl 1974 (stadi dal 1. da schaner 2016) ch'èn decisivas per ellas.

³ Sche l'associaziun burgaisa u la corporaziun burgaisa sa schlia, va sia facultad a la vischnanca politica.

Art. 115   4. conto per il retgav or da la vendita da terren

¹ Per l'utilisaziun da l'obligaziun existenta sin in conto per il retgav or da la vendita da terren vala er vinavant l'artitgel 38 da la lescha da vischnancas dals 28 d'avrigl 1974 (stadi dal 1. da schaner 2016) entaifer il termin transitoric da l'artitgel 112.

² Sch'igl è suenter eventualmain anc avant maun in'obligaziun, vegn quella attribuida a l'agen chapital da la vischnanca politica.

Art. 116 5. fond da reservas per sorts da burgaisas e burgais

¹ Per l'utilisaziun d'in fond da reservas per sorts da burgaisas e burgais vala er vinavant l'artitgel 80 da la lescha da vischnancas dals 28 d'avrigl 1974 (stadi dal 1. da schaner 2016) entaifer il termin transitoric da l'artitgel 112.

² Sch'igl è sunter eventualmain anc avant maun in fond da reservas, vegn quel attribui a l'agen chapital da la vischnanca burgaisa.

II.

1.

Il relasch "Lescha dal dretg da burgais dal chantun Grischun (LDBchant)" DG [130.100](#) (versiun dals 01-01-2013) vegn midà sco suonda:

Art. 14 al. 3 (midà)

³ ~~L'artitgel 78 alinea 3~~ **L'artitgel 89 alinea 2** da la lescha da vischnancas¹⁾ vegn applitgà correspondentamain.

2.

Il relasch "Lescha davart las taglias communalas e davart las taglias da baselgia (LTCTB)" DG [720.200](#) (versiun dals 01-01-2017) vegn midà sco suonda:

Art. 5 al. 1 (aboli)

¹ *aboli*

III.

Il relasch "Lescha da vischnancas dal chantun Grischun" DG [175.050](#) (versiun dals 01-01-2016) vegn aboli.

IV.

Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

La regenza fixescha il termin da l'entrada en vigur da questa lescha.

---

¹⁾ DG [175.050](#)